

Özel Gereksinimli Bireylerin Hakları Bilgilendirme Kitapçığı

ÖÇED

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği
www.oced.org.tr

**OTİZM
DERNEKLERİ
FEDERASYONU**

www.odfed.org

Bu kitapçık Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği ile Otizm Dernekleri Federasyonu'nun destekleriyle hazırlanmıştır.

ÖNSÖZ

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği (ÖÇED) ile Otizm Dernekleri Federasyonu'nun (ODFED) destekleriyle hazırlanan bu kitapçık, özel gereksinimli bireylere ve onun en büyük destekçisi olan ailelerine kimi zaman zorlu olabilen yolculuklarında yol gösterici olabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Özel gereksinimli çocuğu olan ailelerin sıkça sorduğu sorular, merak ettiği konular ve yaşadıkları sorunlar dikkate alınarak çözüme ilişkin Millî Eğitim Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu yönetmelik ve bilgi notları derlenmiş ve bu kitapçık ortaya çıkmıştır.

Bu kitapçığın ailelerimize ve özel gereksinimli bireylere rehber olmasını umuyor ve hayatlarını kolaylaştırabilmeyi diliyoruz.

Saygılarımızla,

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği (ÖÇED)

Otizm Dernekleri Federasyonu (ODFED)

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği (ÖÇED)

2014 yılında kurulan Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği (ÖÇED), özel gereksinimli bireyleri ve onun en büyük destekçisi olan ailesini kimi zaman zorlu olabilen yolculuklarında yalnız bırakmamak ilkesiyle yola çıkmıştır. Derneğimiz özel eğitime gereksinim duyan her çocuğun erken yaşta tanısının konulmasını, ihtiyaç duydukları özel eğitime zaman kaybetmeden başlamasını, erken özel eğitim ile topluma kazandırılmasını, ülkemizde özel eğitimde dünya standartlarını yakalanmasını hedeflemektedir.

Kurulduğu günden itibaren bu alanda çalışmalar yürüten ÖÇED, özel gereksinimli çocukların sosyal hayata dahil olabilmesi ve potansiyellerini gerçekleştirebilmesi için erken eğitim programlarına dahil edilmesini amaçlamaktadır.

Türkiye’de özel gereksinimli bireylerin erken eğitim programlarına dahil edilmesi için gerekli araştırma, inceleme, eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini arttırmak ve sektör profesyonelleri ile özel gereksinimli bireyleri ve ailelerini bir araya getirmek misyonuyla hareket etmektedir.

OTİZM DERNEKLERİ FEDERASYONU (ODFED)

2006 yılında 24 STK ile kurulan Otizm Platformunun 8 yıllık tecrübesinin ardından, Türkiye'deki otizimli bireylerin ekonomik, sosyal ve kültürel hayata tam katılımlarının sağlanması amacıyla bu alanda çalışan 10 sivil toplum örgütünün bir araya gelmesi ile 2014 yılında Otizm Dernekleri Federasyonu (ODFED) kurulmuştur.

Türkiye'deki otizimli bireyleri ve ailelerini temsil eden en büyük çatı kuruluş olan ODFED, otizmle ilgili toplumsal bilinçlendirme ve yapılandırma çalışmalarında lobi faaliyetleri ve iletişim çalışmaları gerçekleştirmektedir.

18 aktif üye derneği olan ve 4 vakıf tarafından desteklenen ODFED, ağırlıklı olarak otizmden birincil derecede etkilenen aile bireylerinden oluşmaktadır. Bugün itibarıyla ODFED'i temsil eden illerimiz İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Edirne, Balıkesir, Manisa, Zonguldak, Antalya, Bartın ve Samsun'dur.

ODFED 'in ana hedefi; toplumsal bilinçlendirme ile otizimli bireylerin vatandaşlık hakları çerçevesinde gerekli sağlık, eğitim, meslek edinme ve bakım sorunlarının giderilmesi için çalışmaktır. Daha açıklayıcı olarak ODFED, otizimli çocukların sağlık ve eğitim gibi haklarının elde edilmesinde gereken hukuki süreçlerde, ayrımcılık, hak mahrumiyeti gibi konulara maruz kalmış otizimli çocuklara ve ailelerine destek vermektedir.

ODFED'in "Otizmin Anayasası" olarak nitelendirdiği "Otizm Eylem Planı"nın devlet politikası haline gelebilmesi ve kamu otoritesinin alacağı kararlarda etkili olabilmek amacıyla mevcut yasalardan ve uluslararası sözleşmelerden doğan haklara ilişkin çalışmalar içinde bulunmaktadır.

KISALTMALAR

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı

RAM: Rehberlik Araştırma Merkezi

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

ÇÖZGER: Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu

T.C: Türkiye Cumhuriyeti

ÖGV: Özel Gereksinimi Vardır

MERNİS: Merkezî Nüfus İdare Sistemi

ÖKGV: Özel Koşul Gereksinimi Vardır

ÖTV: Özel Tüketim Vergisi

ESKR: Erişkinler İçin Sağlık Kurulu Raporu

TCDD: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları

EKPSS: Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı

SUT: Sağlık Uygulama Tebliği

ESİM: Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi

İÇİNDEKİLER

ENGELLİ KİMLİK KARTI	2
Engelli kimlik kartı nasıl alınır?.....	2
ENGELLİLER İÇİN SAĞLIK KURULU RAPORLARI	4
Engelliler için sağlık kurulu raporu nedir?	4
Engelliler için sağlık kurulu raporu nerelerde kullanılır?.....	4
Engelliler için sağlık kurulu raporu nereden alınmaktadır?	4
Çocuklar (0-18 Yaş) için özel gereksinim raporu nasıl alınmaktadır?	4
Çocuklar (0-18 Yaş) için düzenlenen raporda (ÇÖZGER) belirtilen özel gereksinim düzeyleri hangi engel oranlarına karşılık gelmektedir?	4
Engelli çocukların resmi ve özel kuruluşlarda bakım hizmetinden yararlanmaları ve yakınlarının evde bakım yardımı alabilmeleri için ÇÖZGER ile belirtilen özel gereksinim düzeyleri nelerdir?	5
ÇÖZGER raporuna itiraz nasıl yapılır?	5
ÇÖZGER raporu itiraz dışında başka bir yolla yenilenebilir mi?	5
Erişkinler İçin Sağlık Kurulu Raporu (ESKR) nasıl alınmaktadır?	5
Sağlık kurulu raporlarına itiraz nasıl yapılmaktadır?	5
Sağlık kurulu raporları itiraz dışında yenilenebilir mi?.....	5
Engelli bireylerin resmi ve özel kuruluşlarda bakım hizmetinden yararlanmaları ve yakınlarının evde bakım yardımı alabilmeleri için ESKR’de hangi ibarenin yer alması gerekmektedir?	6
ALO 183 SOSYAL DESTEK HATTI	8
Alo 183 Sosyal Destek Hattı nedir?.....	8
EĞİTİM HAKLARI	10
GENEL EĞİTİM HAKLARI	10
Engeli olan bireylerin eğitim hakları nelerdir?.....	10
Özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak için nereye başvurmak gereklidir?.....	10
Hangi durumlarda evde eğitim hizmetinden yararlanabilirim?	10
Hangi durumlarda hastanede eğitim hizmetinden yararlanabilirim?.....	11
Bir özel eğitim okuluna çocuğumun kaydını yaptırmak istiyorum. Ancak tuvalet eğitimi yok. Bu durum kayıt için bir engel oluşturur mu?	11
Çocuğumun ne zaman bir özel eğitim anaokulu ya da özel eğitim anasınıfına kaydını yaptırabilirim?.....	11
EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA	11
Eğitsel değerlendirme ve tanılama nedir?	11
Eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler nelerdir?	11
ÜCRETSİZ ÖZEL EĞİTİM DESTEĞİ VE DİĞER DESTEKLER	12

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden hizmet almak için nereye başvuru yapmak gereklidir?	12
Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin ücretlerinin ödemesi hangi kurum tarafından yapılmaktadır?	12
Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin okullara ücretsiz erişimi sağlanmakta mıdır?	12
AİLE EĞİTİMLERİ	12
Engelli bireyin ailesine yönelik eğitim hizmetleri nasıl verilmektedir?	12
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN HAKLARI	13
Üniversite sınavına giren engelli öğrenciler için ne tür kolaylıklar sağlanmaktadır?	13
Üniversite öğrencilerine sağlanan kolaylıklar nelerdir?	13
KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME	13
Çocuğum yaş itibariyle ilkokula başlayacak durumda, ancak bir yıl daha okul öncesi eğitimden faydalanmasını istiyorum. Bunun için ne yapabilirim?	13
Çocuğum bir MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Çocuğum için Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanması gerekiyor mu?	13
Çocuğum bir MEB okulunda kaynaştırma öğrencisi. Ancak öğretmeni sınıfta az sayıda derse katılmasını, tam gün yerine yarım gün gelmesini istiyorum. Öğretmenin böyle bir talepte bulunmaya hakkı var mıdır?	13
Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi ve diğer veliler çocuğumun kendi çocuklarıyla aynı sınıfta eğitim almasını istemiyor. Bunun için imza topluyorlar. Diğer velilerin böyle bir talepte bulunmaya hakkı var mıdır?	14
Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Çocuğum için okulda ona eşlik edecek kolaylaştırıcı bir kişi ile çalışmak istiyorum, ancak okul yönetimi buna izin vermiyor. Ne yapabilirim?	14
Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Sınıf öğretmeni çocuğumun sınıfa uyum sağlayamadığını ve davranışlarını kontrol edemediğini söylüyor. Bu nedenle çocuğumu özel eğitim sınıfına göndermek istiyorum. Ne yapabilirim?	14
Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi ve akran zorbalığına maruz kalıyor. Bu durumda ne yapabilirim?	14
DESTEK EĞİTİM ODASI	15
Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Okulunda destek eğitim odası yok ve destek eğitim odasında eğitim almasını istiyorum. Destek eğitim odası kim tarafından ve hangi koşullarda açılır?	15
Destek eğitim odası açmak zorunlu mudur?	15
Bir öğrenci destek eğitim odasında haftada kaç saat eğitim alabilir?	15
Destek eğitim odasında öğrencilere grup oluşturularak eğitim verilebilir mi?	15
Destek eğitim odasında hangi öğretmenler görevlendirilir?	15
Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması kim tarafından yapılır?	16

Destek eğitim odasında sunulan hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde Rehberlik ve Araştırma Merkezinin (RAM) görev ve sorumlulukları nelerdir?	16
ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ KURULU.....	16
Özel eğitim hizmetleri kurulu kimlerden oluşur?	16
Özel eğitim hizmetleri kurulunun görevleri nelerdir?	16
Özel eğitim hizmetleri kuruluna hangi itirazlar ne kadar süre içinde yapılabilir?	18
SAĞLIK HİZMETLERİ HAKLARI	20
Engellilerin hastanelerde hangi hakları bulunmaktadır?	20
Engelliler için gerekli olan araç-gereçler, tıbbi malzeme, sarf malzemeleri, ortez-protez gibi malzemelerin bedelleri nasıl karşılanmaktadır?.....	20
Fizik tedavi hizmetinden nasıl yararlanır?	20
Evde sağlık hizmetinden faydalanabilir mi?.....	20
Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinden nasıl faydalanır?	21
İşitme engellilerin acil durumlarda sağlık hizmeti almalarını sağlayacak bir sistem mevcut mudur?	21
BAKIM HİZMETİ HAKLARI.....	23
Bakım hizmeti nedir?.....	23
Engelli bireylere sunulan bakım hizmetleri nelerdir?.....	23
Özel bakım merkezlerinden “ücreti bakanlık tarafından karşılanan engelli” statüsünde kimler hizmet alabilir?	24
Resmi bakım merkezine yerleştirme işleminin yapılabilmesi için gerekli olan belgeler nelerdir? ..	25
Hangi durumlarda engelli bireyin bakım merkezlerinden ilişkisi kesilir?	25
KAMUDA MEMUR VE İŞÇİ OLARAK İSTİHDAM HAKLARI	27
Engelli memur çalıştırma yükümlülüğü hangi kurumun denetimi altındadır?.....	27
Engelli işçi çalıştırma yükümlülüğü hangi kurumun denetimi altındadır?	27
İşe yerleştirilme taleplerini karşılama yetkisi hangi kurumlardadır?	27
657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tâbi kurum ve kuruluşlarda istihdam edilmesi gereken engelli oranı ne kadardır?	27
4857 sayılı İş Kanunu’na tâbi kurum kuruluşlarda istihdam edilmesi gereken engelli işçi oranı ne kadardır?	27
Engelli kişilerin kamuda istihdamında nasıl bir yol izlenmektedir?.....	27
EKPSS’de hangi kurumlara atama yapılmaktadır?.....	27
EKPSS kadroları hangi kurum tarafından belirlenmektedir?	28
EKPSS’ye katılmak için belirlenen engel oranı var mıdır?.....	28
EKPSS’ye girebilmek için eğitim düzeyi şartı var mıdır?	28
EKPSS’ye girebilmek için eğitim düzeyi şartı var mıdır?	28
Ortaöğretim ve altı eğitim düzeyi engelliler memur olabilirler mi?	28

Engel durumu dolayısıyla sınav esnasında refakatçi sağlanmakta mıdır?.....	28
EKPSS yerleştirmelerinde üst yaş sınırı var mıdır?	29
EKPSS başvuru yerleştirme ve atama tarihleri nasıl öğrenilir?	29
KPSS soruları engel gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?	29
EKPSS sonuçları ne kadar süreyle geçerlidir?	29
Atanmış kişilerin tekrar atanması için süre var mıdır?.....	29
Yerleştirmesi yapılan kişilere kurum tarafından mülakat veya sınav yapılmakta mıdır?	29
SOSYAL YARDIM HAKLARI	31
Engelli aylığından nasıl yararlanılır?	31
Muhtaç aylığından nasıl yararlanılır?	31
Evde bakım desteği nedir?	31
Evde bakım desteğinden nasıl yararlanılır?	31
Engelliler için elektrik indirimi yapılmakta mıdır?.....	32
GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ HAKLARI	34
Engelliliğe bağlı gelir vergisi indiriminden kimler yararlanabilmektedir?	34
Basit usulde vergilendirilen engellilerden hangi meslek dalları gelir vergisi indiriminden faydalanmaktadır?.....	34
Kamu sektöründe ve özel sektörde çalışan engellilerin gelir vergisi indiriminden yararlanabilmeleri için yapacakları işlemler nelerdir?	34
ENGELLİLER İÇİN MOTORLU TAŞIT ALIMINDA SUNULAN HİZMET VE MUAFİYETLER.....	36
ÖTV muafiyeti nedir?.....	36
Engel oranı %90'ın altında olması durumunda ÖTV muafiyetinden yararlanılabilir mi?	36
%90 engelli raporu kimlere verilir?.....	36
Üzerine araç alınan engelli kişinin engelli sürücü belgesine sahip olma şartı var mıdır?.....	36
Özel tertibatlı araçları kimler kullanabilir?.....	36
Engelli adına alınan araçlar kimler tarafından kullanılabilir?.....	37
Engelli raporuna sahip olan birinin tercih edebileceği motor seçenekleri nelerdir?	37
Engelliler motorlu taşıt vergisinden (MTV) faydalanabilir mi?	37
Engelliye ait aracın ilk iktisabından sonra doğal afet veya kaza sonucu "pert" olması, kullanılamaz hale gelmesi durumunda yeni bir sıfır araç alımında ÖTV hesaplanır mı?	37
Engellinin ilk araç alımında (ilk iktisabında) ÖTV doğar mı?	37
Engelli park kartı nedir?	37
Engellilere ayrılmış otoparkları kimler kullanabilir?	37
Engelliler için ayrılmış park yerlerine ilişkin yasal düzenlemeler nelerdir? Engelli park yerleri ve kaldırımların işgali durumunda ne yapılmalıdır?.....	38
B sınıfı engelli ehliyeti almak için hangi şartlar aranmaktadır?	38

Engellinin vefat etmesi durumunda ÖTV istisnası kapsamında iktisap edilen taşıtın veraset yoluyla intikalinde ÖTV alınır mı?	38
Kaza sonucu vücudunun fonksiyonlarını sonradan kaybeden kişi, var olan sürücü belgesini nasıl değiştirebilir?	39
Engelliler araçlarını aldıktan 5 yıl sonra engeli olmayan birisine ÖTV ödemedi satabilirler mi? .	39
Engelli yakınına ÖTV indirimi var mı?	39
Zihinsel engelli birey ÖTV indiriminden yararlanabilir mi?.....	39
Araç alımında bankalar kredi veriyor mu?.....	39
ENGELLİLERE SAĞLANAN DİĞER İNDİRİM VE MUAFİYETLER	41
Engellilere sağlanan diğer indirim ve muafiyetler nelerdir?	41
KAYNAKLAR	42

Engelli Kimlik Kartı

ENGELLİ KİMLİK KARTI

Soru 1: Engelli kimlik kartı nasıl alınır?

Engelli Kimlik Kartı alabilmek için engelli birey, sağlık kurulu raporu ile %40 ve üzeri engelli olduğunu belgelemelidir. Engelli bireyin 18 yaşından küçük olması durumunda sağlık kurulu raporunda “Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre Hafif Düzeyde ÖGV (40-49,) Orta Düzeyde ÖGV (50-59), İleri Düzeyde ÖGV (60-69) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79), Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89), Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90-99) ifadelerinden birinin yer alması gerekmektedir.

Engelli bireyin ikamet ettiği ildeki Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne 2 adet fotoğraf, nüfus cüzdanı ve engelli sağlık kurulu raporunun aslı veya onaylı örneği ile müracaat edilerek engelliler için kimlik kartı alınabilir. Bunun yanı sıra, yeni Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı sahibi olan vatandaşlar, Engelliler İçin Kimlik Kartı başvurularını e-Devlet kapısı üzerinden yapabilirler. %40 ve üzeri engelli sağlık kurulu raporu olan vatandaşların (2019 yılı öncesinde verilen sağlık raporlarının güncellenmesi durumunda) e-Devlet üzerinden başvuruda bulunmaları halinde, düzenlenen kimlik kartları kişilerin MERNİS'te kayıtlı bulunan adreslerine veya başvuru esnasında beyanda buldukları adrese iadeli taahhütlü posta ile teslim edilecektir.

Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporları

ENGELLİLER İÇİN SAĞLIK KURULU RAPORLARI

Soru 1: Engelliler için sağlık kurulu raporu nedir?

Engelliler için sağlık kurulu raporu kişilerin engellilik durumlarını, engel gruplarını, engellilik tür ve derecelerini değerlendiren Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş heyetler tarafından düzenlenen bir belge olup engelli haklarından yararlanmak için temel belge niteliğindedir.

Soru 2: Engelliler için sağlık kurulu raporu nerelerde kullanılır?

Engelliler için sağlık kurulu raporu; engelli aylığı, evde bakım yardımı, bakım hizmetleri, özel eğitim, istihdam ve sağlık gibi alanlarda tanımlanmış hak ve hizmetlerden yararlanmak için gerekli olan belgedir. Engelli sağlık kurulu raporu, engelliler için düzenlenmiş vergi indirimleri, vergi muafiyetleri ve çeşitli alanlardaki indirimler için de kullanılmaktadır.

Soru 3: Engelliler için sağlık kurulu raporu nereden alınmaktadır?

Engelliler için sağlık kurulu raporu, Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş hastanelerden alınmaktadır. Yetkili hastaneler Sağlık Bakanlığı internet sitesinde yayımlanmaktadır. Yetkili hastane listesine ulaşmak için [tıklayınız](#).

Soru 4: Çocuklar (0-18 Yaş) için özel gereksinim raporu nasıl alınmaktadır?

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirme Raporu (ÇÖZGER) almak için çocuğun bakımını üstlenen kişinin başvuru dilekçesi ile ÇÖZGER düzenlemeye yetkili hastaneye başvuru yapması gerekmektedir.

Soru 5: Çocuklar (0-18 Yaş) için düzenlenen raporda (ÇÖZGER) belirtilen özel gereksinim düzeyleri hangi engel oranlarına karşılık gelmektedir?

ÇÖZGER Yönetmeliği'nde engel kavramı ya da oranı belirtilmeksizin çocukların "özel gereksinim" düzeyleri belirlenmektedir. Yönetmeliğin mevzuata uyum başlıklı ek-3 sayılı tablosunda özel gereksinim düzeylerinin hangi engel oranı aralıklarına denk geldiği aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Özel Gereksinim Düzeyi	Engel Oranı Aralığı
Özel Gereksinimi Vardır ÖGV	20-39
Hafif Düzeyde ÖGV	40-49
Orta Düzeyde ÖGV	50-59
İleri Düzeyde ÖGV	60-69
Çok İleri Düzeyde ÖGV	70-79
Belirgin Özel Gereksinimi Vardır	80-89
Özel Koşul Gereksinimi Vardır	90-99

Soru 6: Engelli çocukların resmi ve özel kuruluşlarda bakım hizmetinden yararlanmaları ve yakınlarının evde bakım yardımı alabilmeleri için ÇÖZGER ile belirtilen özel gereksinim düzeyleri nelerdir?

Özel gereksinimi olan çocukların bakım hizmetlerinden yararlanması için ÇÖZGER raporunda “Çok İleri Düzeyde Özel Gereksinimi Vardır”, “Belirgin Özel Gereksinimi Vardır” veya “Özel Koşul Gereksinimi Vardır” ifadelerinden birinin yazılmış olması gerekmektedir.

Soru 7: ÇÖZGER raporuna itiraz nasıl yapılır?

ÇÖZGER raporuna çocuğun bakımını üstlenen kişi ya da raporu talep eden kurum tarafından ikamet edilen ya da raporun alındığı ilin İl Sağlık Müdürlüğüne, raporun teslim alındığı ve/veya e-devlet üzerinden görüldüğü tarihten itibaren **otuz gün (30)** içerisinde başvuruda bulunularak itiraz edilebilir. İl Sağlık Müdürlüğü, çocuğu farklı bir hastaneye yönlendirir. İtiraz sonucu alınmış ikinci ÇÖZGER raporunu, bakımını üstlenen kişi ya da hizmet veren kuruluş uygun bulur ise üçüncü hastane olan hakem hastaneye gidilmeksizin kabul edilip kullanılabilir. İl Sağlık Müdürlüğü, ikinci ÇÖZGER raporunun sonucuna itirazın devam etmesi halinde çocuğu hakem hastaneye yönlendirir.

Soru 8: ÇÖZGER raporu itiraz dışında başka bir yolla yenilenebilir mi?

Çocuğun özel gereksiniminin değişmesi halinde bakımı üstlenen kişinin talebi ve ilgili branş hekiminin onayı ile sağlık kuruluna sevk edilerek ÇÖZGER raporu yenilenebilmektedir.

Soru 9: Erişkinler için Sağlık Kurulu Raporu (ESKR) nasıl alınmaktadır?

Engelli birey ya da vasisi tarafından ESKR vermeye yetkili hastanelere başvuruda bulunularak rapor alma süreci başlatılmaktadır.

Soru 10: Sağlık kurulu raporlarına itiraz nasıl yapılmaktadır?

Engelliler için sağlık kurulu raporlarına engelli birey, engelli bireyin vasisi ya da raporu isteyen kurum tarafından ikamet edilen ya da raporun alındığı İl Sağlık Müdürlüğüne raporun teslim alındığı ve/veya e-devlet üzerinden görüldüğü tarihten itibaren **otuz gün (30)** içerisinde başvuruda bulunularak itiraz edilebilmektedir.

Soru 11: Sağlık kurulu raporları itiraz dışında yenilenebilir mi?

Yeni bir engel durumunun ortaya çıkması veya mevcut engellilik durumunda bir değişiklik olması halinde bireyin talebi ve ilgili branş hekiminin sağlık kuruluna sevki uygun görmesi halinde ESKR yenilenmesi süreci başlatılabilir.

Soru 12: Engelli bireylerin resmi ve özel kuruluşlarda bakım hizmetinden yararlanmaları ve yakınlarının evde bakım yardımı alabilmeleri için ESKR’de hangi ibarenin yer alması gerekmektedir?

Engelli bireylerin resmi bakım merkezlerinden hizmet alabilmeleri için engelli sağlık kurulu raporu alması gereklidir.

Engelli bireylerin özel bakım merkezlerinden hizmet alabilmeleri için sağlık kurulu raporunda “tam bağımlı” veya “ağır engelli” (eski mevzuatla alınan raporlar için) ifadesinin işaretlemlenmiş olması gerekmektedir.

Alo 183 Sosyal Destek Hattı

ALO 183 SOSYAL DESTEK HATTI

Soru 1: Alo 183 Sosyal Destek Hattı nedir?

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çağrı Merkezlerinden Alo 183 Sosyal Destek Hattı aracılığı ile aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ile gaziler ve gazi yakınlarına yönelik hizmetlere ilişkin çağrılar değerlendirilerek rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. 7 gün 24 saat çalışma esasına göre hizmet vermektedir.

Alo 183 Hattına işaret dili bilen personel görevlendirilerek, işitme ve konuşma engelli vatandaşlarla, 3G uyumlu telefonlar ile hafta içi 08:00 – 24:00 saatleri arasında, Cumartesi–Pazar günleri ise 08:00-17:00 saatleri arasında 0 549 381 0 183 no'lu hat üzerinden görüntülü görüşme yapılabilmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın hizmetlerinin daha etkin verilebilmesi için tüm mobil ve sabit telefon operatörleri ile yazışma yapılarak, vatandaşların Alo 183 Hattı'na ücretsiz mesaj (sms) gönderebilmesine olarak sağlanmıştır. Özellikle işitme ve konuşma engelli vatandaşların, tüm cep telefonu operatörlerinden ad soyadı, T.C kimlik numarası ve taleplerini içeren mesaj yazarak 183 numarasına gönderebilmekte, talepler ilgili personel tarafından değerlendirilerek telefon veya sms ile vatandaşlara geri dönüş yapılarak bilgi verilmektedir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlar +90 312 253 92 00 telefon numarasından Çağrı Merkezine ulaşabilmekte, Bakanlık görev alanı kapsamında yer alan hizmetler ile ilgili gerekli rehberlik ve yönlendirme yapılmaktadır.

Eğitim Hakları

EĞİTİM HAKLARI

GENEL EĞİTİM HAKLARI

Soru 1: Engeli olan bireylerin eğitim hakları nelerdir?

Engeli olan bireylerin Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi eğitim kurumlarında/okullarında veya özel eğitim kurumlarında/ okullarında eğitim-öğretimden yararlanmaktadır. Buna göre özel eğitime ihtiyacı olan bireylere verilen özel eğitim hizmetleri;

- Engel türlerine yönelik olarak açılan ayrı özel eğitim okullarında (görme, işitme, zihin engellilere, otizmlili bireyler ve süreğen hastalığı olanlar için hastane ilköğretim okulları),
- Genel eğitim içerisindeki okulların özel eğitim sınıflarında,
- Okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında kaynaştırma eğitimi (Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri sunularak akranları ile birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitim) uygulanan sınıflarda,
- Gerçek veya tüzel kişilerce açılmış olan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilmektedir.

Soru 2: Özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak için nereye başvurmak gereklidir?

Özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak için ikamet edilen ilçede bulunan MEB'e bağlı Rehberlik Araştırma Merkezine (RAM) başvuruda bulunulması ve bireyin eğitsel tanılmasının yapılması gerekmektedir.

Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanılmasıyla ilgili ilk başvuru; okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından; resmî kurumlarda bakım ve barınma hizmetinden yararlanan bireyler için kurumun resmî yazı ile görevlendireceği personel tarafından RAM'a yapılır. Bireylerin eğitsel değerlendirilmesi ve tanılması ile ilgili iş ve işlemler RAM'larda oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yapılır.

Soru 3: Hangi durumlarda evde eğitim hizmetinden yararlanabilirim?

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle en az on iki hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayacağı ya da yararlanması durumunda sağlığı açısından risk oluşturacağı en az birisi ilgili daldan olmak üzere üç uzman tabip tarafından düzenlenmiş Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu'nda belirtilen öğrencilere velinin yazılı talebi ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ile

il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun planlaması doğrultusunda ders yılı içinde evde eğitim hizmeti verilebilir.

Soru 4: Hangi durumlarda hastanede eğitim hizmetinden yararlanabilirim?

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören öğrencilerin eğitimlerini sürdürmeleri için hastaneler bünyesinde il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun teklifi ve Sağlık Bakanlığının uygun görüşü üzerine Valilik Olur'u ile hastane sınıfları açılır.

Soru 5: Bir özel eğitim okuluna çocuğumun kaydını yaptırmak istiyorum. Ancak tuvalet eğitimi yok. Bu durum kayıt için bir engel oluşturur mu?

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için gündüzlü özel eğitim okullarına kayıtta tuvalet eğitimini kazanmış olma şartı aranmaz.

Soru 6: Çocuğumun ne zaman bir özel eğitim anaokulu ya da özel eğitim anasınıfına kaydını yaptırabilirim?

Kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmayan çocukların kaydı özel eğitim anaokuluna ya da özel eğitim anasınıflarına yapılır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA

Soru 1: Eğitsel değerlendirme ve tanılama nedir?

Rehberlik araştırma merkezlerinde, bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla nesnel, standart testler ve engelli bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılan tüm uygulamalardır.

Soru 2: Eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler nelerdir?

Eğitsel değerlendirme ve tanılama için;

- a) Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi,
- b) Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurularda koruyucu aile belgesi,
- c) Okula kayıtlı olan öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İstek Formu,
- d) Birey için uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurularda gerektiğinde ÇÖZGER,
- e) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti almak üzere yapılan başvurularda ÇÖZGER,
- f) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti alan bireylerin raporlarının yenilenmesi için yapılan başvurularda ilgili kurumca düzenlenecek Dönem Sonu Bireysel Performans Değerlendirme Formu.

ÜCRETSİZ ÖZEL EĞİTİM DESTEĞİ VE DİĞER DESTEKLER

Soru 1: Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden hizmet almak için nereye başvuru yapmak gereklidir?

ÇÖZGER vermeye yetkili hastanelerden alınan “eksiksiz” doldurulmuş “engelliler için sağlık kurulu raporu” ile ikamet edilen ilçede bulunan rehberlik araştırma merkezlerine müracaatta bulunulmalıdır.

Soru 2: Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin ücretlerinin ödemesi hangi kurum tarafından yapılmaktadır?

Özel eğitim gerektiren bireylere, her tür ve kademedeki eğitim ortamlarında devam ettiği eğitim programlarının amaçlarını gerçekleştirmek üzere özel eğitim desteği verilir. Bu amaçla bireysel ve grup eğitimi imkânları sağlanır.

Özel eğitime ihtiyacı olduğu “**Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu**” tarafından tespit edilen tüm engelli bireylerin yararlandığı özel eğitim hizmetlerine ilişkin ödemenin Bütçe Uygulama Talimatı ile belirlenen kısmı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bu miktar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından özel eğitim hizmeti veren kuruma ödenmektedir.

Soru 3: Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin okullara ücretsiz erişimi sağlanmakta mıdır?

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve engelli öğrencilerin okumaya teşvik edilmesi amacıyla özel eğitime gereksinim duyan çocukların okullara erişimi ücretsiz sağlanmaktadır.

- Görme engelliler okullarında, İşitme engelliler okullarında, Ortopedik engelliler okullarında,
- Özel eğitim uygulama merkezleri (okulları) 1,2,3. kademe Zihinsel engelliler okullarında,
- Özel eğitim okulları bünyesinde anasınıfında,
- Özel eğitim sınıflarında eğitim alan öğrenciler ücretsiz taşınmaktadır.

AİLE EĞİTİMLERİ

Soru 1: Engelli bireyin ailesine yönelik eğitim hizmetleri nasıl verilmektedir?

Aile eğitimi tüm eğitim kademelerindeki engelli bireyin eğitimine katkı sağlamak için “rehberlik ve danışmanlık” hizmetlerini içeren bir eğitimidir. Aile eğitim hizmetleri, rehberlik ve araştırma merkezleri, özel eğitim okul ve kurumları, kaynaştırma uygulamaları yapılan okullar tarafından hazırlanır ve yürütülür. İhtiyaç halinde bu hizmet evlerde de yürütülebilir.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN HAKLARI

Soru 1: Üniversite sınavına giren engelli öğrenciler için ne tür kolaylıklar sağlanmaktadır?

Üniversite sınavına giren engelli öğrenciler için gerekli fiziksel düzenlemeler yapılmaktadır. Ortopedik ve görme engellilere uygun olarak düzenlenmiş sınav mekânları hazırlanmakta, görme engelliler ve az görenler için 30 dakikalık ek sınav süresi verilmekte, sınav sorularını okuyacak ve söylenecek yanıtları yazacak uygun eğitilmiş ve düzgün diksiyonlu “yardımcı refakatçi” eşliğinde sınava girme olanağı tanınmaktadır.

Soru 2: Üniversite öğrencilerine sağlanan kolaylıklar nelerdir?

Başarılı ve ihtiyaç sahibi engelli öğrencilere Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından öncelikli olarak öğrenim kredisi, katkı kredisi ve yurt tahsisleri yapılmaktadır. Üniversitelerde, öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırmak için gerekli tedbirleri almak ve bu yönde düzenlemeler yapmak üzere “**Engelliler Danışma ve Koordinasyon Birimi**” oluşturulması sağlanmıştır.

KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME

Soru 1: Çocuğum yaş itibarıyla ilkokula başlayacak durumda, ancak bir yıl daha okul öncesi eğitimden faydalanmasını istiyorum. Bunun için ne yapabilirim?

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerden kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu itibarıyla 66, 67 ve 68 aylık olanların velisinin yazılı talebiyle; Eylül ayı sonu itibarıyla 68 ayını tamamlamış, 79 aydan gün almamış olan ve ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını Durum Bildirir Tek Hekim Sağlık Raporu ile belgeleyen öğrencilerin Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda okul öncesi eğitime 1 yıl daha devamları sağlanır. e-Okul Sistemi üzerinden ilkokula kaydı yapılan ve okul öncesi eğitim süresi uzatılan çocuklar il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu kararı ile okul öncesi eğitim kurumunda eğitimlerini sürdürürler.

Soru 2: Çocuğum bir MEB’e bağlı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Çocuğum için Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanması gerekiyor mu?

Evet, çocuğunuz bir MEB’e bağlı bir okulda öğrenim görüyorsa BEP hazırlanması zorunludur.

Soru 3: Çocuğum bir MEB okulunda kaynaştırma öğrencisi. Ancak öğretmeni sınıfta az sayıda derse katılmasını, tam gün yerine yarım gün gelmesini istiyorum. Öğretmenin böyle bir talepte bulunmaya hakkı var mıdır?

Hayır. Kaynaştırma öğrencisi olarak öğrenim gören öğrencilerin okul saatleri içinde tam zamanlı eğitim alması esastır.

Soru 4: Çocuğum MEB'e bağılı bir okulda kaynaştırma öğrencisi ve diğere veliler çocuğumun kendi çocuklarıyla aynı sınıfta eğitim almasını istemiyor. Bunun için imza topluyorlar. Diğere velilerin böyle bir talepte bulunmaya hakkı var mıdır?

Hayır. Çocukların imza toplanarak okuldan uzaklaştırılması söz konusu olmadığı gibi Türk Ceza Kanunu'nda bireyin eğitim hakkının engellenmesi suç teşkil etmektedir.

Soru 5: Çocuğum MEB'e bağılı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Çocuğum için okulda ona eşlik edecek kolaylaştırıcı bir kişi ile çalışmak istiyorum, ancak okul yönetimi buna izin vermiyor. Ne yapabilirim?

Kolaylaştırıcı kişi uygulaması yalnızca Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için tanınan bir haktır. Bu karar Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını geliştiren birim tarafından alınan bir karardır. Bu birim okuldaki müdür, öğrencinin velisi, rehber öğretmen, öğrencinin kendisi ve öğrencinin öğretmeninden oluşmaktadır. Eğitim-öğretim yılı başında gerçekleştirilen BEP toplantısında bu konunun gündeme getirilerek, karar alınması gerekmektedir. Kolaylaştırıcı kişiye bu toplantıdan sonra ihtiyaç duyulması halinde BEP geliştirme biriminin yeniden toplanarak bu kararı alması, velinin kolaylaştırıcı kişi talebine itiraz edilmesi durumunda ise ilçe milli eğitim müdürlüğünde bulunan özel eğitim hizmetleri kuruluna detaylı ve durumu anlatan yazılı bir dilekçe ile başvurulması gerekmektedir.

Soru 6: Çocuğum MEB'e bağılı bir okulda kaynaştırma öğrencisi. Sınıf öğretmeni çocuğumun sınıfa uyum sağlayamadığını ve davranışlarını kontrol edemediğini söylüyor. Bu nedenle çocuğumu özel eğitim sınıfına göndermek istiyorum. Ne yapabilirim?

Bu konuda karar merci rehberlik araştırma merkezleri ve özel eğitim hizmetleri kuruludur. Çocuğunuzun öğretmeni, öğrencinin kaynaştırmaya uygunluğu konusunda bir değerlendirme talep edebilir ve RAM'a yönlendirme yapabilir. RAM'ın ve sonrasında özel eğitim hizmetleri kurulunun verdiği karar doğrultusunda çocuğunuz için yerleştirme kararı alınır. Bu durumda çocuğunuz kaynaştırma öğrencisi olarak devam edebilir ya da performans düzeyine uygun bir kurumda eğitim alması için yönlendirilir. Eğer kaynaştırma öğrencisi olarak devam edemez ve bu duruma itiraz etmek isterseniz, itirazınızı yazılı olarak ilçe milli eğitim müdürlüklerinde bulunan özel eğitim hizmetleri kuruluna yazılı olarak yapabilirsiniz.

Soru 7: Çocuğum MEB'e bağılı bir okulda kaynaştırma öğrencisi ve akran zorbalığına maruz kalıyor. Bu durumda ne yapabilirim?

Eğer çocuğunuzun akran zorbalığına maruz kaldığını düşünüyor ve gözlemliyorsanız, bu durumu öncelikle sınıf öğretmeniniz ve rehber öğretmeninizle konuşmanız iyi olacaktır. Yapılabilecekler, alınacak önlemler ve proaktif çalışmalar hakkında ilgili kişileri

bilgilendirmeniz ve yapılan çalışmaları takip etmeniz onerilmektedir. Eğer bu sorunun çözümünde sorun yaşarsanız ilçe milli eğitim müdürlüklerinde bulunan özel eğitim hizmetleri kuruluna konuyla ilgili detaylı bir dilekçe ile başvurabilirsiniz.

DESTEK EğİTİM ODASI

Soru 1: Çocuğum MEB'e bağlı bir okulda kaynaştırma ğrencisi. Okulunda destek eğitim odası yok ve destek eğitim odasında eğitim almasını istiyorum. Destek eğitim odası kim tarafından ve hangi koşullarda açılır?

Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde eğitim veren okullarda tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrenciler için il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun teklifi doğrultusunda il veya ilçe milli eğitim müdürlüklerince destek eğitim odası açılır.

Soru 2: Destek eğitim odası açmak zorunlu mudur?

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü okul ve kurumlarda "Destek eğitim Odası" açılması zorunludur.

Soru 3: Bir ğrenci destek eğitim odasında haftada kaç saat eğitim alabilir?

Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır. Örneğin; haftalık 30 ders saati öğrenim gören bir ğrenci için söz konusu planlama en fazla 12 ders saati ($30 \times 40 / 100 = 12$) olacak şekilde uygulanır.

Soru 4: Destek eğitim odasında öğrencilere grup oluşturularak eğitim verilebilir mi?

Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak; BEP geliştirme birimi gerektiğinde **eğitim performansı aynı seviyede olan öğrencilerle** birebir eğitimin yanında **en fazla 3 öğrencinin** bir arada eğitim alacağı grup eğitimi yapılması için de karar verilebilir.

Soru 5: Destek eğitim odasında hangi öğretmenler görevlendirilir?

Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere özel eğitim öğretmenleri, sınıf ğretmeni ve alan öğretmenleri ile RAM'da görevli özel eğitim öğretmenleri ya da diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilir.

Soru 6: Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması kim tarafından yapılır?

Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler ile eğitim hizmeti sunacak öğretmenlerin hangi gün ve saatlerde destek eğitim odasında olacaklarına ilişkin planlama okul yönetimince yapılır. Öğrencilerin devam takip vb. durumları okul yönetimince sınıf defteri tutulması yoluyla kayıt altına alınır.

Soru 7: Destek eğitim odasında sunulan hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde Rehberlik ve Araştırma Merkezinin (RAM) görev ve sorumlulukları nelerdir?

Eğitim öğretim yılı başında okullara destek eğitim odası ile ilgili bilgilendirme yapar. Destek eğitim odasının açılış ve işleyiş sürecinde (odanın dizaynı, BEP hazırlanması vb.) okul ve kurumlara danışmanlık hizmeti verir.

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ KURULU

Soru 1: Özel eğitim hizmetleri kurulu kimlerden oluşur?

Özel eğitim hizmetleri kurulu, il millî eğitim müdürlükleri ile RAM bulunan ilçe millî eğitim müdürlüklerinde oluşturulur.

Bu kurul özel eğitim ve rehberlik hizmetleri şube müdürünün başkanlığında; en az bir özel eğitim değerlendirme kurulu başkanı, en az bir resmî özel eğitim kurum müdürü veya kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim yapılan kurumlardan bir müdür, en az bir rehberlik öğretmeni ve en az bir özel eğitim öğretmeninden oluşur. Gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere bireyin velisinin ve ilgili kurumlardan personelin kurula katılımı sağlanır. Özel eğitim hizmetleri kurulu oluşturulurken her üye için bir yedek üye belirlenir.

Soru 2: Özel eğitim hizmetleri kurulunun görevleri nelerdir?

- a)** İlgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak özel eğitim hizmetlerinin planlanmasını, yürütülmesini ve izlenmesini sağlamak.
- b)** Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda ve velinin yazılı talebi dikkate alınarak bireyin resmî bir okula yerleştirilmesine karar vermek ve gerekli özel eğitim tedbirlerini almak.
- c)** Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim alacak öğrencilerin ortaöğretim kademesinde resmî bir okula yerleştirilmesi ile ilgili iş ve işlemlerde öğrenci yerleştirme ve nakil komisyonu ile iş birliği yapmak.
- d)** Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında eğitim faaliyetlerini yürüten özel okullarda eğitimlerini sürdüren öğrenciler için okul yönetimi veya velinin yazılı talebi ile Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda kayıtlı

buldukları okulda kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime devam kararı almak.

- e) Bulduğu ilde bir okula yerleştirilemeyen öğrencilerden yatılı ilköğretim kurumuna veya özel eğitim meslek lisesine yerleştirilecek öğrencilere ilişkin bilgileri il millî eğitim müdürlüğüne göndermek.
- f) Eğitsel değerlendirme ve tanılama ile yerleştirme kararına yapılan itirazları, yeniden değerlendirilmesi amacıyla RAM'a göndermek.
- g) Resmî ve özel okullara kayıtlı olan öğrencilerden evde veya hastanede eğitim hizmetinden yararlanacaklara karar vermek.
- h) Erken çocukluk dönemi eğitimi hizmetlerinden yararlanacak çocuklara karar vermek.
- i) Özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından evde veya hastanede eğitim hizmeti kararının verildiği tarihten itibaren en geç on iş günü içinde bu öğrenciler için eğitim hizmetlerini planlamak.
- j) Eğitim ve öğretim yılının başlamasından on iş günü önce evde eğitimi gerekli kılan şartları yeniden değerlendirerek öğrencinin yeni eğitim ve öğretim yılında da evde eğitim hizmetinden yararlanıp yararlanamayacağına karar vermek.
- k) Evde veya hastanede eğitim ile erken çocukluk dönemi eğitimi hizmetlerine ilişkin süreci planlamak ve bu işlemlerin yürütülmesi için il veya ilçe millî eğitim müdürlüğü ile iş birliği yapmak.
- l) Velinin yazılı talebi ve bireyin tedavisinden sorumlu hekimin yazılı görüşü doğrultusunda hastane sınıfında eğitimin başlamasına veya sonlandırılmasına karar vermek.
- m) Velinin yazılı talebi ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin okul öncesi eğitim süresinin uzatılmasına karar vermek.
- n) Destek eğitim odası açılması için il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne teklifte bulunmak.
- o) Açılması planlanan özel eğitim sınıfının eğitim vereceği kademe, hizmet verilecek engel türü ve bu sınıfta uygulanacak eğitim programına ilişkin hususlara karar vererek özel eğitim sınıfı açılması için il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne teklifte bulunmak.
- p) Zorunlu öğrenim çağında olup örgün eğitim kurumlarına devam edemeyeceğini ya da evde eğitim hizmetinden yararlanamayacağını belgelendiren öğrenciler için velisinin yazılı talebi doğrultusunda kayıtlı buldukları okula bu öğrenciler için okula devam etme zorunluluğu aranmayacağına ilişkin kararı bildirmek.
- q) İlçe özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yerleştirme kararı alınamayan öğrenciler için il özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından gerekli işlemlerin yapılması yoluyla söz konusu öğrencilerin eğitime erişimlerini sağlamak.

- r) Bakanlıkça özel yetenekli olarak tanılanan öğrencilerin BİLSEM'e yerleştirilmesi ile ilgili kararı almak.
- s) İlköğretim programını takip eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile ortaöğretim programlarını takip eden öğrencilerden öğrenimlerini tamamlayamayanlar ya da öğrenim çağı dışına çıkanlar ile örgün eğitim kurumlarındaki öğrenim hakkını kullanan öğrencileri Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda açık öğretim okullarına yönlendirmek.

Soru 3: Özel eğitim hizmetleri kuruluna hangi itirazlar ne kadar süre içinde yapılabilir?

Özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazların değerlendirilmesine ilişkin iş ve işlemler aşağıdaki hususlara göre yürütülür:

- a) Veli, eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararlarına, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz iş günü içinde itiraz edebilir.
- b) Yerleştirme kararı verilen okul yönetimi, öğrencilerin okula kayıt tarihinden itibaren en az otuz iş günü izleme süreci sonunda öğrenciyle ilgili eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararına itiraz edebilir.
- c) İl veya ilçe özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazlar, itirazın kurula ulaştığı günden itibaren en geç otuz iş günü içerisinde sonuçlandırılır. Sonuç veliye, okula ve RAM'a yazılı olarak bildirilir.

Sağlık Hizmeti Hakları

SAĞLIK HİZMETLERİ HAKLARI

Soru 1: Engellilerin hastanelerde hangi hakları bulunmaktadır?

Engellilerin sağlık hizmeti alırken öncelik sıraları bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı kayıtlarında "öncelikli" kaydı bulunan vatandaşlar kendilerine ayrılmış olan kontenjandan faydalanarak randevu alabilmektedir.

Soru 2: Engelliler için gerekli olan araç-gereçler, tıbbi malzeme, sarf malzemeleri, ortez-protez gibi malzemelerin bedelleri nasıl karşılanmaktadır?

5510 sayılı Kanun ve Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde düzenlenen Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde (SUT) belirtilen şekilde yardımcı araç-gereçler, tıbbi malzeme, sarf malzemeleri, ortez-protez gibi malzemelerin ödemeleri SGK tarafından yapılmaktadır.

Soru 3: Fizik tedavi hizmetinden nasıl yararlanılır?

Uygun rapor alındığında engelli birey durumuna göre devlet hastanelerinde fizik tedavi alınabilir.

Sağlık raporlarının düzenlenmesi, fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamalarının kurumca ödenebilmesi için;

- a) 30 seansa kadar (30. seans dahil) olan fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları için fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimince,
- b) SUT eki "Bölge/Seans Kontrolüne Tabi Olmayan Tanı Listesi'nde (EK-9/B) yer alan tanılarda 30 seans sonrası devam edilecek tedaviler için;
 - 31-60 seansa kadar (60. seans dahil) olan fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları için en az bir fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekiminin yer aldığı (sağlık hizmeti sunucusunda birden fazla fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimi bulunması durumunda sağlık kurulu bu hekimler tarafından oluşturulacaktır) sağlık kurumu sağlık kurulunca (ayaktan tedavilerde resmi sağlık kurulunca),
 - 60 seans üzeri olan fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları için en az bir fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekiminin yer aldığı (sağlık hizmeti sunucusunda birden fazla fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimi bulunması durumunda sağlık kurulu bu hekimler tarafından oluşturulacaktır) üçüncü basamak sağlık kurumu sağlık kurulunca, sağlık raporu düzenlenmesi gerekmektedir.

Soru 4: Evde sağlık hizmetinden faydalanabilir mi?

Evde sağlık hizmeti almak isteyen hastalar veya aile bireyleri Sağlık Bakanlığı bünyesindeki ulusal çağrı merkezi 444 38 33 no'lu telefonu arayarak müracaat edebilirler.

Çağrı merkezindeki görevli personel hizmet talep eden kişi ile görüşme yaparak gerekli işlemleri başlatır. İlk görüşmeyi takiben Koordinasyon Merkezi'ndeki görevli sağlık personeli tarafından hizmet talep eden kişi ile görüşme yapılarak hasta ile ilgili hastanenin ekiplerine yönlendirilir. Evde sağlık hizmeti alacak kişi hekim ve yardımcı sağlık personelinin oluştuğu ekip tarafından evinde ziyaret edilir. Hizmet alacak kişinin durumu ve sunulacak hizmet belirlenir. Hekim tarafından evde sağlık hizmeti alacak kişilerin varsa tedavisini planlayan diğer hekimler ile görüşerek yapılan görüş alışverişi sonrası evde sağlık hizmeti tedavi planı oluşturulur.

Soru 5: Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinden nasıl faydalanır?

Diğer sağlık kuruluşlarında olduğu gibi ağız ve diş sağlığı merkez/hastanelerinde de muayene ve tedavi yaptırması mümkün olan hastalar için her türlü tedavi hizmeti verilmektedir.

Koordinasyon sağlanamayan bedensel veya zihinsel engeli bulunan hastalar için ameliyathane ortamında genel anestezi veya sedasyon altında anestezi uzmanı, anestezi teknisyeni ve diş hekimi eşliğinde gerekli tedavi hizmetleri yapılabilmektedir. Evde sağlık hizmeti almak isteyen hastalar için Sağlık Bakanlığı Ulusal Çağrı Merkezi 444 38 33 no'lu telefonu arayarak başvuru yapabilirler. Evde sağlık ekibi ev ortamında yapılacak (basit çekim, hareketli protez vb.) işlemleri gerçekleştirir, ev ortamında yapılamayacak (kanal tedavisi, komplikasyonlu çekim, sabit protez vb.) işlemler için hastaneye yönlendirir.

Soru 6: İşitme engellilerin acil durumlarda sağlık hizmeti almalarını sağlayacak bir sistem mevcut mudur?

İşitme engelli vatandaşları acil durumlarda hayata bağlamak amacı ile Sağlık Bakanlığı tarafından Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM) oluşturulmuştur. Söz konusu uygulama ile engelli kişiler, telefonlarına ücretsiz olarak indirecekleri mobil uygulamalar aracılığıyla 112 Acil Servis'e anında ihbar yapabilmekte, görüntülü konuşma başlatabilmekte ya da anlık mesajlaşma yapabilmektedirler. ESİM uygulaması ile işitme engelliler 112 Acil Servisine ulaşarak konularını ve durumlarını belirtebilmekte, böylece işitme engelli bireyin bulunduğu olay yerine hızlı bir şekilde acil müdahale ekibi ve ambulans yönlendirilebilmektedir.

Bakım Hizmeti Hakları

BAKIM HİZMETİ HAKLARI

Soru 1: Bakım hizmeti nedir?

Bakım hizmeti, günlük hayatını sürdürme sürecinde bakıma ihtiyacı olan engelli bireylerin kişisel bakım ve psiko-sosyal destek hizmetlerini ifade etmektedir. Bakanlık tarafından engelli bireylerin sevgi ve ilgi gördükleri aile ortamından kopmadan yaşamını sürdürebilmeleri öncelikli hedeflerdendir. Bunun mümkün olmaması halinde ise engelli bireylere yönelik kurumsal bakım hizmetleri sunulmaktadır.

Soru 2: Engelli bireylere sunulan bakım hizmetleri nelerdir?

A. Resmi Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri/Engelsiz Yaşam Merkezleri

Bedensel, zihinsel ve ruhsal engeli nedeni ile günlük hayatın tekrar eden gereklerini yerine getiremeyecek durumda olan engelli bireyler herhangi bir gelirin olup olmamasına bakılmaksızın bu merkezlerimizden ücretsiz olarak bakım hizmeti alabilmektedir. Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde bakım hizmeti yanında rehabilitasyon hizmetleri de sunulmaktadır. Resmi Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için hizmet alacak olan engelli bireye ait engelliler için sağlık kurulu raporu gereklidir. Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için başvuru Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ya da doğrudan Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine yapılabilir.

1. Umut Evleri:

Resmi bakım merkezlerinde bakım hizmeti alan engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla engelli bireylerin müstakil ev veya apartman dairelerinde en fazla 6 kapasiteli olarak hizmete açılan ek ünitelerdir. Resmi bakım merkezlerinde bakım hizmeti almakta olan engelli bireylerden durumları uygun olanların meslek elemanlarının olumlu raporu doğrultusunda merkezlerin ek ünitesi olan "Umut Evi" olarak isimlendirilen evlerde, toplum yaşamına aktif katılımlarının sağlanarak, bakımlarının gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

2. Gündüz Bakım Merkezleri:

Engeli olan bireye bakan aile bireylerinin gün içerisinde kendilerine de vakit ayırıp sosyal hayat katılımlarını sağlamak ve engelli bireylerin ailesi yanında çevresinden koparılmadan bakımını sağlamak amacıyla tam veya yarı zamanlı olarak engelli bireylere sunulan gündüzlü hizmet modelidir. Gündüzlü hizmet veren merkezlerde engeli olan bireyin öz bakım ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitim, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler

yürütülmektedir. Gündüzlü bakım merkezinden bakım hizmeti alabilmek için hizmet alacak olan engelli bireye ait engelli sağlık kurulu raporu gereklidir. Gündüz bakım merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için başvuru Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ya da doğrudan Gündüz Bakım Merkezlerine yapılabilir.

3. *Geçici Misafir Bakım Hizmeti:*

Evde bakım desteği alan engelli bireylerin aileleri başta olmak üzere, tüm engelli ailelerinin yıl içerisinde hac, umre, sağlık gibi çeşitli nedenlerle engelli bireylerinden geçici süreyle ayrı kalacak olmaları halinde, engelli bireyler için mevcut yatılı kuruluşlarımızda sunulan geçici bir bakım modelidir. Engelli bireyin veya yasal temsilcisinin dilekçesi, engelli sağlık kurulu raporu, hizmet sözleşmesi ve bir meslek elemanının değerlendirme raporuna istinaden engelli birey 'Geçici ve misafir bakım hizmeti' kapsamında Bakanlığa bağlı resmi bakım merkezine yerleştirilir. Geçici misafir bakım hizmetinden yararlanabilmek için başvuru Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ya da doğrudan o ilde bulunan Resmi Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine yapılabilir.

B. Özel Bakım Merkezleri

Bakıma ihtiyacı olan engelli bireylerin gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan ve il müdürlükleri tarafından denetlenen özel bakım merkezlerinde bakım hizmeti almaları da mümkündür. Özel Bakım Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için hizmet alacak olan engelli bireye ait engelli sağlık kurulu raporunda 'ağır engelli' ya da 'tam bağımlı engelli birey' ibaresinin yer alması gereklidir. Özel Bakım Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için başvuru Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ya da doğrudan Özel Bakım Merkezlerine yapılabilir.

Soru 3: Özel bakım merkezlerinden "ücreti bakanlık tarafından karşılanan engelli" statüsünde kimler hizmet alabilir?

Özel bakım merkezlerinden engelli sağlık kurulu raporunda "tam bağımlı engelli birey" olduğu belirtilen ve her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgarî ücretin aylık net tutarının 2/3'ünden daha az olan engelli bireyler "Ücreti Bakanlık Tarafından Karşılanan Engelli" statüsünde hizmet alabilir. Bu statüde merkeze yerleştirilen engelli bireylerin tüm giderleri (bakım ücreti ödemesi, harçlık, giyim yardımı) Bakanlık tarafından karşılanmaktadır.

Soru 4: Resmi bakım merkezine yerleştirme işleminin yapılabilmesi için gerekli olan belgeler nelerdir?

- a) Engelliler için sağlık kurulu raporu.
- b) Yatılı ve sürekli bakımı için bakım ve rehabilitasyon merkezine yerleştirilecek olan, on sekiz yaşını tamamlamamış engelli için ilgili mahkemelerden alınacak korunma altına alınması ve bir bakım merkezine yerleştirilmesi kararı ile velayet altında değil ise vesayet altına alınması ve vasi atanması kararı.
- c) On sekiz yaşını tamamlamış olup akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini görememesi veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gerekmesi ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokması nedenleriyle kısıtlanması gerekli engelli için ilgili mahkemelerden alınacak kısıtlanması ve bir bakım merkezine yerleştirilmesi kararı ile velayet altında değil ise vesayet altına alınması ve vasi atanması kararı.

Soru 5: Hangi durumlarda engelli bireyin bakım merkezlerinden ilişiği kesilir?

Aşağıda belirtilen durumların gerçekleşmesi halinde engelli bireyin merkezle olan ilişiği kesilir.

- a) Engelli bireyin reşit ve mümeyyiz olması halinde kendisinin veya yasal temsilcisinin talepte bulunması,
- b) Engelli bireyin vefatı,
- c) Engelli bireyin kabulüne esas bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespiti veya engelli bireyin tüm mesleki çalışmalara rağmen merkeze uyum sağlayamaması,
- d) Engelli bireyin özel bakım merkezinde bakım hizmeti alması halinde merkeze kabulünden sonra engel ve gelir durumunda değişiklik olması ve son durumun özel bakım merkezine yerleştirilmesine uygun olmadığının tespit edilmesi,
- e) Engelli bireyin 30 günden fazla merkezi izinsiz olarak terk etmesi.

Kamuda Memur ve İşçi Olarak İstihdam Hakları

KAMUDA MEMUR VE İŞÇİ OLARAK İSTİHDAM HAKLARI

Soru 1: Engelli memur çalıştırma yükümlülüğü hangi kurumun denetimi altındadır?

Engelli kadrolarının takip ve denetimi Devlet Personel Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.

Soru 2: Engelli işçi çalıştırma yükümlülüğü hangi kurumun denetimi altındadır?

Kamuda engelli işçi kadrolarının takip ve denetimi Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

Soru 3: İşe yerleştirilme taleplerini karşılama yetkisi hangi kurumlardadır?

Ortaöğretim, ön lisans ve lisans düzeyinde mezun veya sınavın geçerlilik süresi içerisinde mezun olabilecek durumda olanların Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı'na (EKPS) girmek suretiyle; ilkokul, ortaokul, ilköğretim ve özel eğitim iş uygulama merkezi veya okulu mezunlarının ise kura usulü ile devlet memuru olmak için başvurabilirler. Engelli kişilerin devlet memuru olarak istihdamları, Devlet Personel Başkanlığı koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca, engelli kişilerin kamuda işçi olarak istihdamları ise Türkiye İş Kurumu tarafından yapılmaktadır.

Soru 4: 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi kurum ve kuruluşlarda istihdam edilmesi gereken engelli oranı ne kadardır?

Devlet Memurları Kanunu'na göre; kurum ve kuruluşlar çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli personel çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Soru 5: 4857 sayılı İş Kanunu'na tâbi kurum kuruluşlarda istihdam edilmesi gereken engelli işçi oranı ne kadardır?

İş Kanunu uyarınca; işverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları kamu işyerlerinde %4 oranında engelli çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Soru 6: Engelli kişilerin kamuda istihdamında nasıl bir yol izlenmektedir?

Engelli kişilerin kamuda memur ve işçi olarak istihdamı, merkezi bir sınav olan EKPS aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Soru 7: EKPS'de hangi kurumlara atama yapılmaktadır?

- Döner sermayeli kuruluşlar, kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıklarına,

- İl özel idareleri ve belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı müessese, işletme ve döner sermayeli kuruluşlara,
- Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memuru istihdam eden diğer kamu kuruluşlarına atama yapılmaktadır.

Soru 8: EKPSS kadroları hangi kurum tarafından belirlenmektedir?

Atama kadroları Devlet Personel Başkanlığı tarafından belirlenmektedir.

Soru 9: EKPSS'ye katılmak için belirlenen engel oranı var mıdır?

Bu sınava girebilmek için;

Yetişkinler için en az %40 oranında engelli,

Çocuklar için (0-18) ÇÖZGER

- Hafif Düzeyde ÖGV (40-49),
- Orta Düzeyde ÖGV (50-59)
- İleri Düzeyde ÖGV (60-69)
- Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79)
- Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89)
- Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90-99)

İfadelerinden birini almış olan zihinsel veya ruhsal engelli bireyler çalışabilirler.

Soru 10: EKPSS'ye girebilmek için eğitim düzeyi şartı var mıdır?

EKPSS'ye; ortaöğretim kurumlarından, yükseköğretim ön lisans veya lisans programlarından mezun olan veya EKPSS'nin geçerlilik süresi içinde mezun olabilecek durumda olan engelli adaylar başvurabileceklerdir.

Soru 11: EKPSS'ye girebilmek için eğitim düzeyi şartı var mıdır?

EKPSS'ye; ortaöğretim kurumlarından, yükseköğretim ön lisans veya lisans programlarından mezun olan veya EKPSS'nin geçerlilik süresi içinde mezun olabilecek durumda olan engelli adaylar başvurabileceklerdir.

Soru 12: Ortaöğretim ve altı eğitim düzeyi engelliler memur olabilirler mi?

Kuraya, ilkokul/ortaokul/ilköğretim/özel eğitim iş uygulama merkezi veya okulu mezunu veya bu okullardan yerleştirme işlemlerine son başvuru tarihi itibarıyla mezun olabilecek durumda olan engelli adaylar başvurabileceklerdir.

Soru 13: Engel durumu dolayısıyla sınav esnasında refakatçi sağlanmakta mıdır?

EKPSS'de istekleri halinde engellilere, engel grubuna uygun refakatçi temin edilir.

Soru 14: EKPSŞ yerleştirmelerinde üst yaş sınırı var mıdır?

EKPSŞ/kura başvurularının başladığı ilk gün itibarıyla, 65 yaşını dolduran engelli adayların başvurusu sistem tarafından kabul edilmeyecektir. Tercih kılavuzlarında ilan edilen kadrolara atanmak için başvuracak adayların 18 yaşını tamamlamış olmaları (Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanunu'nun 12'nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla devlet memurluklarına atanabilirler) gerekmektedir. Kurumlar zel hükümler haricinde, yerleştirme yapılmasını talep edecekleri kadrolar için üst yaş sınırı tespit edemez.

Soru 15: EKPSŞ başvuru yerleştirme ve atama tarihleri nasıl öğrenilir?

EKPSŞ ve kuranın tarihi, başvuru tarihi, başvurunun ne şekilde ve nereye yapılacağı; Resmî Gazete'de, Türkiye genelinde yayımlanan yüksek tirajlı bir gazetede ve [ÖSYM](#), [DPB](#) ve [Genel Müdürlüğü](#) resmi internet sitesinde duyurulur.

Soru 16: KPSS soruları engel gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

Sınavda sorular 4 kategoride sınıflandırılmıştır.

- Genel engelliler
- Görme engelliler
- İşitme engelliler
- Zihinsel engelliler

Soru 17: EKPSŞ sonuçları ne kadar süreyle geçerlidir?

EKPSŞ sonuçları dört yıl süreyle geçerlidir.

Soru 18: Atanmış kişilerin tekrar atanması için süre var mıdır?

Sre yoktur. Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı (EKPSŞ) ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelikte "Halen memur olarak çalışmakta olanlar, başka hizmet sınıfı kapsamındaki kadrolar ile buldukları kadrolardan farklı olmak kaydıyla mezunu oldukları eğitim programları itibarıyla ihraz etmiş oldukları unvanlara ilişkin kadrolar hariç olmak üzere bu Yönetmelik kapsamında yerleştirme işlemlerine başvuramaz, yerleştirilseler dahi atamaları yapılamaz." hükmü yer almaktadır.

Soru 19: Yerleştirmesi yapılan kişilere kurum tarafından mülakat veya sınav yapılmakta mıdır?

Yerleştirilen adaylar, kamu kurum ve kuruluşlarınca başka bir sınav veya mülakat yapılmaksızın, ilan edilmiş kadrolara doğrudan atanır.

Sosyal Yardım Hakları

SOSYAL YARDIM HAKLARI

Soru 1: Engelli aylığından nasıl yararlanılır?

Engelli aylığı 2022 sayılı Kanun kapsamında, sosyal güvenlik kurumlarından (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) hiçbirine tabi olmayan ve muhtaçlığı ilgili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından belgelenen, 18 yaşından büyük engellilere ya da 18 yaşından küçük engelli yakını bulunanlara verilen bir aylıktır. Engelli aylığından yararlanmak için gelir kriteri bulunmaktadır. Hanenin toplam gelirinin (menkul-gayrimenkul), hanede ikamet eden kişi sayısına bölündüğünde ortaya çıkan tutarın net asgari ücretin üçte birini geçmemesi gerekmektedir.

18 yaşından büyük engellilerin %40 ve üzeri engel oranına sahip olmaları, 18 yaşın altındaki engelliler için Hafif Düzeyde ÖGV (40-49) Orta Düzeyde ÖGV (50-59), İleri Düzeyde ÖGV (60-69) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79), Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89), Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90- 99) ifadelerinden birini almış olma şartı aranmaktadır.

Soru 2: Muhtaç aylığından nasıl yararlanılır?

“Vakıflar Yönetmeliği” hükümleri gereğince muhtaç aylığı bağlanabilmektedir. Muhtaçlık aylığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından ödenmektedir. 18 yaşından büyük engellilerin %40 ve üzeri engel oranına sahip olmaları, 18 yaşın altındaki engelliler için Hafif Düzeyde ÖGV (40-49,) Orta Düzeyde ÖGV (50-59), İleri Düzeyde ÖGV (60-69) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79), Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89), Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90-99) ifadelerinden birini almış olmaları, ailenin sosyal güvencesinin olmaması, ailenin herhangi bir gelir veya aylığı bulunmaması, kişinin mahkeme kararı veya kanunla bakım altına alınmamış olması, ailenin gelir getirici taşınır ve taşınmaz malı mevcut olmaması veya olup da bunlardan elde edeceği aylık ortalama gelirinin Muhtaçlık Yönetmeliği ile belirlenen muhtaç aylığı miktarını geçmemesi şartı ile bağlanabilmektedir.

Soru 3: Evde bakım desteği nedir?

Engelli bireylerin hayatlarının idamesini evde yürütecek kişilere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından ödenen ücrete evde bakım desteği denilmektedir. Evde bakım desteği engelli bireylerin kendisine değil, bakımını üstlenen akrabası, vasisi gibi üçüncü kişilere yapılan destektir.

Soru 4: Evde bakım desteğinden nasıl yararlanılır?

Engelli bireylerin evde bakım desteği alabilmesi için üç şart gereklidir.

- Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendisine düşen

ortalama aylık gelir tutarının, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olduğu gelir testi raporu ile tespit edilmesi,

- Engelli bireyin heyet raporu veren hastanelerden alacağı engelli sağlık kurul raporunun ağır engelli kısmında mutlaka "Evet" yazan bir ibare bulunması,
- Engelli bireyin başkasının yardımı olmadan hayatını devam ettiremeyecek şekilde bakıma muhtaç olması gerekli olduğunun bakım heyeti raporu ile tespit edilmesi gereklidir.

Evde bakım desteği alabilmek için engelli bireyin ikametgâhının bulunduğu yerdeki Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne veya varsa Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. Müdürlüklerinin bulunmadığı yerlerde ise Kaymakamlıklara başvuru yapılabilir.

Soru 5: Engelliler için elektrik indirimi yapılmakta mıdır?

Kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı şekilde hayatını sürdürmek durumunda kalan engellilere ve ailelerine Elektrik Fatura Bedeli ve Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği sağlanmaktadır. 3294 sayılı Evde Bakım Yardımı almayan, kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı olan hastaların yaşadığı haneler elektrik indiriminden faydalanabilmektedir. Engellinin/hastanın vekili, vasisi veya velisi tarafından hasta adına başvuru yapılabileceği gibi bu kişilerin bulunmaması durumunda hastanın hanesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı personeli tarafından da başvuru yapılabilmektedir. Söz konusu ailelere elektrik tüketimi ile ilgili aşağıdaki destekler verilmektedir.

- **Elektrik Tüketim Desteği:** Hak sahiplerinin konutlarına ait elektrik faturalarına destek olmak için kullanılan cihazın elektrik tüketim düzeyine göre aylık 200 TL'ye kadar yardım yapılmasını içermektedir.
- **Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği:** Hak sahiplerine kesintisiz güç kaynağı sağlanabilmektedir.
- **Birikmiş Elektrik Borcu Desteği:** Yardımın başladığı ilk ay, tek sefere mahsus olmak üzere, hak sahibi hanelerin cihaza bağlanma tarihinden sonraki birikmiş elektrik borçları ödenebilmektedir. Elektrik yardımı ve desteği için engelli vatandaşların 'Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıflarına' gerekli raporlarla başvurması gerekmektedir.

1040 U.S. Individual Income Tax Return **2020**

Department of the Treasury - Internal Revenue Service

OMB No. 1545-0047

File only on this form. Do not write or stamp in the space.

Filing Status Single Married filing jointly Married filing separately (MFS) Head of household (HOH) Qualifying widow(er) (QW)

Check only one box. If you checked the MFS box, enter the name of your spouse. If you checked the HOH or QW box, enter the child's name if the qualifying person is a child but not your dependent.

Your first name and middle initial Last name Your social security number

If joint return, spouse's first name and middle initial Last name Spouse's social security number

Home address number and street; if you have a P.O. box, see instructions Apt. no. Presidential Election Campaign

City, town, or post office. If you have a foreign address, also complete spaces below State ZIP code Check here if you are a spouse if filing jointly and you are making a contribution to a campaign for a candidate for federal office.

Foreign country name Foreign province/state/county Foreign postal code Spouse No

At any time during 2020, did you receive, sell, send, exchange, or otherwise acquire any financial interest in any virtual currency? Yes No

Standard Deduction Someone can claim: You as a dependent Your spouse as a dependent Spouse itemizes on a separate return or you were a dual-status alien

Age/Blindness You: Were born before January 2, 1950 Are blind Spouse: Was born before January 2, 1950 Is blind

Dependents (see instructions) If more than four dependents, see instructions and check here.

1	Wages, salaries, tips, etc. Attach Form(s) W-2	1
2a	Tax-exempt interest	2a
2b	Qualified dividends	2b
2c	IRA distributions	2c
2d	Pensions and annuities	2d
2e	Social security benefits	2e
2f	Capital gain or loss. Attach Schedule D if required. If not required, check box 7.	2f
2g	Other income from Schedule 1, line 9	2g
3	Add lines 1, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, and 2g. This is your total income	3
4	Adjustments to income:	4
a	From Schedule 1, line 22	4a
b	Charitable contributions if you take the standard deduction. See instructions.	4b
c	Add lines 4a and 4b. These are your total adjustments to income	4c
5	Subtract line 4c from line 3. This is your adjusted gross income	5
6	Standard deduction or itemized deductions (from Schedule A)	6
7	Qualified business income deduction. Attach Form 8885 or Form 8885-A	7
8	Add lines 6 and 7	8
9	Taxable income. Subtract line 8 from line 5. If joint or filer, enter -0-	9

For Disclosure, Privacy Act, and Paperwork Reduction Act Notice, see separate instructions. Cat No. 112020 Form 1040 (2020)

Gelir Vergisi İndirim Hakları

GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ HAKLARI

Soru 1: Engelliliğe bağlı gelir vergisi indiriminden kimler yararlanabilmektedir?

Engelli hizmet erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan hizmet erbabı ve engelli serbest meslek erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı; engelliliğe bağlı gelir vergisi indiriminden yararlanabilir.

Soru 2: Basit usulde vergilendirilen engellilerden hangi meslek dalları gelir vergisi indiriminden faydalanmaktadır?

Basit usulde vergilendirilenlerden; tüccar ve ücretli durumuna girmeksizin imalat, tamirat ve küçük sanat işleri ile uğraşan, (ilk madde ve yardımcı malzeme müşteriye ait olarak faaliyet gösteren) terzi, tamirci, marangoz gibi engelliler yararlanmaktadır.

Soru 3: Kamu sektöründe ve özel sektörde çalışan engellilerin gelir vergisi indiriminden yararlanabilmeleri için yapacakları işlemler nelerdir?

Gelir vergisi indiriminden yararlanmak isteyen engelli hizmet erbabı, nüfus kağdının örneği ve çalıştığı işyerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösterir belge ile birlikte, illerde Defterdarlık Genel Müdürlüğüne, bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, diğer ilçelerde Mal Müdürlüğüne bir dilekçe ile başvurmalıdır.

Engelliler İçin Motorlu Taşıt Alımında Sunulan Hizmet Ve Muafiyetler

ENGELLİLER İÇİN MOTORLU TAŞIT ALIMINDA SUNULAN HİZMET VE MUAFİYETLER

Soru 1: ÖTV muafiyeti nedir?

Engellilik oranı %90 veya üzerinde olan yetişkin engelliler ile Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu'nda (ÇÖZGER) "Özel Koşul Gereksinimi Vardır (ÖKGV)" ibaresi bulunan 18 yaş altı engelliler ÖTV istisnasından yararlanabilirler.

Bununla birlikte engellilik oranı %90'ın altında olan engellilerden engelli sağlık kurulu raporunda "*Sadece hareket ettirici aksamda özel tertibatlı taşıt kullanması gerekir.*" değerlendirmesi bulunanlardan, ilk iktisabı yapılacak taşıtın hareket ettirici aksamında (debriyaj pedalı, fren pedalı, gaz pedalı ve/veya vites kolunda) tadilat yaptırılmasını gerektirecek nitelikte olan engelliler ÖTV istisnasından yararlanabilirler.

Soru 2: Engel oranı %90'ın altında olması durumunda ÖTV muafiyetinden yararlanılabilir mi?

Engel oranı %90'ın altında olan kişiler, alacakları otomobilde engellerine yönelik düzenleme yaparak ÖTV muafiyetinden yararlanabilirler.

Soru 3: %90 engelli raporu kimlere verilir?

Kişinin bu raporu alabilmesi için ağır engelli kategorisine girmesi gerekir. Bu kişinin ihtiyaçlarını kendi kendine karşılayıp karşılayamadığına bakılarak hastaneler tarafından verilir.

Soru 4: Üzerine araç alınan engelli kişinin engelli sürücü belgesine sahip olma şartı var mıdır?

Hayır, yoktur. Engelli oranı %90 ve üzerinde olan engelli bireyin üzerinden ilk iktisap edilecek araçta ÖTV muafiyetinden yararlanılabilir.

Soru 5: Özel tertibatlı araçları kimler kullanabilir?

Engellilik derecesi %90'ın altında olan engelliler tarafından bizzat kullanılmak amacıyla düzenlenmiş özel tertibatlı araçları, engelli araç sahibinin yanı sıra araç sahibinin eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü de kullanabilir.

Ancak, söz konusu kişilerin de engelli aracını kullanabilmesi için "herhangi bir engeli bulunmayan kişilerin kullanımına uygun olarak üretilmiş olan aracın teknik donanımlarında hiçbir değişiklik yapılmadan, engelli kişinin sağlık raporunda belirtilen tertibatın ilave aparatlarla taktırılmış olması" ve aracın engelli veya bu kişiler tarafından

her iki şekilde de kullanılabilmesinin yetkili kurum ve kuruluşlarca belgelendirilmesi şarttır.

Soru 6: Engelli adına alınan araçlar kimler tarafından kullanılabilir?

Araç sahibi olan engelli kişinin aparatlı işlemlerde birinci derece yakınlarından TSE onayı verilen kişiler, %90 ve üzeri için engel kişinin (birinci, ikinci ve üçüncü derece, sözleşmeli sürücü) yakınları kullanılabilir.

Soru 7: Engelli raporuna sahip olan birinin tercih edebileceği motor seçenekleri nelerdir?

Motor silindir hacmine bakılmaksızın bu araçlar istisna kapsamında değerlendirilir. 2022 yılında engelliler için ÖTV muafiyeti 450.500 TL'yi aşmayan araçlar için uygulanmaktadır.

Soru 8: Engelliler motorlu taşıt vergisinden (MTV) faydalanabilir mi?

Engellilik dereceleri %90 ve daha fazla olan malûl ve engellilerin adlarına kayıtlı taşıtları ile diğer malûl ve engellilerin, bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtları motorlu taşıtlar vergisinden istisna edilmiştir.

Soru 9: Engelliye ait aracın ilk iktisabından sonra doğal afet veya kaza sonucu "pert" olması, kullanılamaz hale gelmesi durumunda yeni bir sıfır araç alımında ÖTV hesaplanır mı?

Doğal afet veya kaza sonucu aracın kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya ayrılması halinde bu aracın ilk iktisap tarihinden itibaren beş yıl geçmemiş olsa dahi aynı koşullarla başka bir aracın ilk iktisabında da istisnadan yararlanılabilecektir.

Soru 10: Engellinin ilk araç alımında (ilk iktisabında) ÖTV doğar mı?

Kayıt ve tescile tâbi mallardan; bizzat kullanma amacıyla engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve engelliler tarafından, beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı, vergiden müstesnadır.

Soru 11: Engelli park kartı nedir?

Yalnızca üzerine araç tescil edilmiş engelli bireylerin, ayrılmış park alanlarına araçlarını bıraktıklarında camdan görünür şekilde yerleştirdikleri park kartlarıdır.

Soru 12: Engellilere ayrılmış otoparkları kimler kullanabilir?

Engellilere ayrılmış otopark yerlerini kullanabilmek için engelli ve gazilere verilen kartlardan edinilmesi gerekmektedir. Engellilere ve gazilere park kartlarının verilmesi, kullanılması ve iptaline dair usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmektedir. Engelliler ve gazilerin bu kartı alabilmek için bulunulan il veya ilçelerdeki Trafik Denetleme Amirlikleri veya Bürolarına başvuru yapmaları gereklidir.

Soru 13: Engelliler için ayrılmış park yerlerine ilişkin yasal düzenlemeler nelerdir? Engelli park yerleri ve kaldırımların işgali durumunda ne yapılmalıdır?

Otopark Yönetmeliğinde; otoparkların yapımında TSE standartlarına uyulması, umumi bina, bölge otoparkları ve genel otoparklarda, giriş-çıkış ve asansörlerine en yakın yerlerinde birden az olmamak şartıyla, her 20 park yerinden birinin engelli işareti konularak engelliler için ayrılması zorunludur.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 61 inci maddesine göre "Engellilerin araçları için ayrılmış park yerlerine" engelli olmayanlar tarafından park edilmesi yasaklanmıştır ve engelli olmayanlar tarafından yapılan ihlâlin para cezası iki kat olarak uygulanmaktadır. Yasaklara aykırı park edilmiş araçlar trafik zabıtasınca kaldırılabilir.

Soru 14: B sınıfı engelli ehliyeti almak için hangi şartlar aranmaktadır?

1 Ocak 2016 tarihinden, "H sınıfı" engelli sürücü uygulaması kaldırılmış ve engelli sürücülere de B sınıfı engelli ehliyetleri düzenlenmeye başlamıştır. Bir başka deyişle engelliler için ayrı bir sürücü belgesi sınıfı bulunmamaktadır.

B sınıfı engelli sürücü belgesi alabilmek için 18 yaşını doldurmuş ve 19 yaşından gün almak ve bağlı bulunulan aile hekimine başvurmak gereklidir. Aile hekiminin, engelli bireyin özel tertibatlı araç kullanabileceğine yönelik karar vermesi durumunda, engelli sürücü adayını İl Sağlık Müdürlüklerine bağlı İl Sağlık Komisyonuna sevk eder.

İl Sağlık Komisyonu tarafından, engelli kişinin kullanacağı araçta bulunması gereken özel tertibat, "Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmeliğe" göre hazırlanan listeden belirlenen kodu ile birlikte sağlık raporuna yazılır. Sağlık raporunda belirtilen kısıtlama ve araç uyarılama kodları engelli sürücü belgesine de işlenmekte ve engelli sürücünün bu kodlara uygun olan araç kullanması gerekmektedir.

Soru 15: Engellinin vefat etmesi durumunda ÖTV istisnası kapsamında iktisap edilen taşıtın veraset yoluyla intikalinde ÖTV alınır mı?

ÖTV Kanununa göre, ilk iktisabında istisna uygulanan kayıt ve tescile tabi taşıtların, veraset yoluyla intikallerinde ÖTV aranmaz. Dolayısıyla, taşıtın veraset yoluyla intikaline bağlı olarak müştereken bütün mirasçılar adına kayıt ve tescil edilmesi halinde, bu intikal işlemi nedeniyle ÖTV uygulanmaz. Ancak, muristen mirasçılara sadece bir taşıtın intikal etmiş olması, başka bir mal ve/veya hakkın intikal etmemiş olması halinde, taşıtın miras hisselerinin tek bir mirasçıya devredilmesi, devralan mirasçı açısından (kendi miras hissesine karşılık gelen kısmı hariç olmak üzere) «veraset yoluyla intikal» olarak değerlendirilmez.

Muristen mirasçılara intikal etmiş olan terekede söz konusu taşıtın yanı sıra başkaca mal ve/veya hakkın da bulunması halinde ise diğer mirasçılarının, lehine taşıt üzerindeki mülkiyet hakkından ivazsız olarak feragatini gösteren belgenin ibrazı şartıyla istisnadan yararlanılmış olan taşıtın lehine feragat edilen mirasçıya intikali, "veraset yoluyla intikal" olarak değerlendirilir. Bununla birlikte, terekede yer alan diğer mal ve/veya hakların değerinin taşıtın değeri ile mütenasip olması gerekmektedir.

Soru 16: Kaza sonucu vücudunun fonksiyonlarını sonradan kaybeden kişi, var olan sürücü belgesini nasıl değiştirebilir?

Bu kişiler tekrar yazılı sınava tabi tutulmazlar, verilen sağlık raporuna göre düzenlenmiş özel araçlarla eğitim aldıktan sonra, direksiyon sınavına tabi tutulurlar. Bu sınavda başarılı olan sürücüler engelli sürücü belgesi almaya hak kazanır.

Soru 17: Engelliler araçlarını aldıktan 5 yıl sonra engeli olmayan birisine ÖTV ödemediği satabilirler mi?

Düzenlenen istisnadan yararlanan malul ve engellilerin bu kapsamda iktisap ettikleri araçları 5 yıldan fazla kullanarak bir başkasına satması durumunda, aracı alan kişi tarafından ÖTV ödenmeyecektir.

Soru 18: Engelli yakınına ÖTV indirimi var mı?

ÖTV indirimi sadece engelli bireyin şahsına tanınmış bir haktır.

Soru 19: Zihinsel engelli birey ÖTV indiriminden yararlanabilir mi?

Engellilik yüzdesi, %90 ve üzerinde olmak şartı ile engelli bireyin üzerine araç alınabilir.

Soru 20: Araç alımında bankalar kredi veriyor mu?

Bankaların araba alımında, engellilere özel kredi ya da faiz şartları olmayıp, herkese tanınan banka kredi şartları engelliler içinde geçerlidir.

%

**Engeli Olan Bireylere
Sağlanan Diğer İndirim
ve Muafiyetler**

ENGELLİLERE SAĞLANAN DİĞER İNDİRİM VE MUAFİYETLER

Soru 1: Engellilere sağlanan diğer indirim ve muafiyetler nelerdir?

Çocuklar için (0-18);

ÇÖZGER'de "Hafif Düzeyde ÖGV (40-49), Orta Düzeyde ÖGV (50 -59), İleri Düzeyde ÖGV (60 -69,) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79) Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89), Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90-99)" tanımlamalardan herhangi birini almış olan çocuklar ya da

Yetişkinler için;

ESKR'de %40 ve üzeri engel oranı almış olan kişiler aşağıdaki indirim ve muafiyetlerden yararlanabilmektedirler:

- Engelli kimlik kartına sahip olan her engelli birey, kullandığı **toplu taşıma araçlarında ücretsiz seyahat hakkından** yararlanır. Tüm resmi ve özel halk otobüsleri, deniz ulaşım araçları ve TCDD bünyesindeki trenlerden engelli bireyler ücretsiz faydalanmaktadır. Engelli bireyin ücretsiz seyahat hakkından yararlandırılmama yahut hakkının kullanımının zorlaştırılması durumlarında olayın geçtiği yerin Mülki İdare Amirliği'ne olay tarihi, zamanı, araç plakası ve olay yeri ile ilgili ayrıntıları içerecek şekilde **şikâyette bulunulması gerekmektedir.**
- Tüm iç ve dış hatlar uçuşlarında %20 indirim sağlamaktadır.
- **Konut vergisi muafiyeti** 200 metrekareden küçük tek konutu olan engelliler emlak vergisinden muaftır.
- Engellilerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programlarının temini **KDV'den müstesnadır.**
- Müze ve Ören Yerlerine giriş **ücretsizdir.**
- Milli parklar, tabiatı koruma alanları ve tabiat parklarına giriş **ücretsizdir.**
- Devlet tiyatrolarından **ücretsiz** yararlanmaktadırlar.
- **TOKİ**, hazırladığı projeler kapsamında planlanan konut sayısının %5'i kadarını engelli vatandaşlara ayırmaktadır. Kimlik fotokopisi ve engelli sağlık kurulu raporu ile başvuru yapılmakta, hak sahipleri kura ile belirlenmektedir.
- **GSM operatörleri**, engelli kişilere özel tarifeler uygulamaktadır.

KAYNAKLAR

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2022, Eylül 23). *Sıkça Sorulan Sorular*. <https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/engelli-calisanlara-ve-engelli-yakini-bulunan-calisanlara-taninan-diger-haklar/>

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı (2022, Ekim 5) *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. <https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-hizmetleri-kurulu/icerik/1931>

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı (2022, Ekim 6) *Destek Eğitim Odası*. <https://orgm.meb.gov.tr/www/destek-egitim-odasi/icerik/1939>

ÖÇED

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

**OTİZM
DERNEKLERİ
FEDERASYONU**

www.odfed.org